

PAMÁTNÍK

Památník má za účel důstojně připomínat společné prvoválečné, druhoválečné i novodobé veterány, kteří nasadili, nasazují a budou nasazovat své životy v boji za národní svébytnost, svobodu a demokracii a mnozí z nich za to platili a platí cenu nejvyšší.

To je stěžejní úvaha o účelu památníku, která je uvedena v předmětu soutěže. Základní koncept návrhu se s ní bezvýhradně ztotožňuje a klade si za cíl ji dále rozvinout. Zejména akcentování nasazení životů, jako nejvyšší ceny, kterou mnozí zaplatili a bohužel ještě platí, vyvolalo potřebu připomenout zvláště tuto skutečnost, jako hlavní ideu památníku, neboť to je to, čím jsou příběhy válečných veteránů tak specificky výjimečné. Nesmírně emotivní obrazy z vojenských pohřbů, kdy vojáci nesou na ramenu rakev s ostatky svého kamaráda, se stal hlavním motivem pro zhmotnění této idey. Šest vzpřímených postav nesoucích břemeno nejtěžší, ve vojensky striktních pozicích, jen zdánlivě náhodně evokuje řád sloupů a kladí, archetyp odkazující až na megalitické stavby, jako byly dolmeny, často sloužící jako svatyně, nebo hroby, tedy výsostně pietní místa. Tady je inspirace pro absolutní stylizaci celé scény do minimalistické formy, která se tak mění v pevnou monumentalizující architekturu, která je již ve svém principu sebevědomou vzpourou proti krátkosti a konečnosti lidského života (citace: PhDr. Richard Biegel, Ph.D. – Pohřbívání a smrt v moderní době). Zvolená architektonická forma, která pracuje pouze se základními stereometrickými tvary, tak svojí rezignací na časovou identifikaci, tedy vlastně jakousi mimočasovostí, přesahuje čas v obou směrech. Jednotlivé prvky památníku jsou komponovány v přísném architektonickém řádu, striktně vycházejícího z tvaru krychle. Krychle jako jedno z pěti Platónských těles má dodat celé kompozici pevnost, stabilitu, neměnnost a tedy opět podpořit na čase nezávislou existenci. Zároveň však krychle ztrácí orientaci, působí ve všech směrech stejně, což snižovalo srozumitelnost základního motivu. Bylo tedy nezbytné celou kompozici doplnit prvkem, který určí její orientaci, směr a tím i hlavní průčelí. Základní podstavec, vycházející z kompozice krychle, je doplněn mírnou rampou sklánějící se ve směru imaginárního pohybu, tedy prvkem, jehož inspirační základ se opět vrací k již výše zmiňovanému obrazu vojenského pohřbu. Je to rampa, která spojuje vojenský letecký speciál, přivázející ostatky padlého válečného veterána, s vlastní, pro kterou položil život. Velmi významnou roli v celkovém působení památníku hrají použité materiály. Na sloupy (postavy) a kladí (rakev) je navržen pancíř, jako symbol vysoké odolnosti a ochrany, velmi úzce spojený s vojáky. Velmi podstatná je i volba použité oceli. Jedná se o povětrnostně odolnou (patinující) ocel. Ta získává vlivem povětrnosti téměř neměnnou, charakteristickou a esteticky působivou rezavou patinu a není tedy nutné ji natírat. Taky tato vlastnost koresponduje s premisou stability, neměnnosti, tedy nadčasovosti. Podstavec s rampou je navržen z betonu, nejvyšší pohledové kvality (třída PBS). Stejně jako pancíř, je i beton symbolem pevnosti a odolnosti. Samostatnou kapitolou je pak použití textů na samotném památníku. Návrh se zabývá touto problematikou pouze obecně a dává tak prostor k dalšímu uvažování o nevhodnějších formulacích. Písmo je jistě důležitou součástí celého památníku, identifikuje celý artefakt a vnáší do abstraktní formy přeci jen lidský faktor. To co je v návrhu řečeno jasně, je názor na působení písma. Velikost, materiál i font písma jsou podřízeny základnímu záměru, nechat písmo vystupovat velmi nenápadně. Nejčitelnější má být nápis na „rakvi“, identifikující celý objekt. Ostatní nápisy, které jsou „roztroušeny“ na čelních plochách vertikálních desek, jsou potlačeny, a jejich čitelnost vystupuje až po bližším kontaktu. V návrhu jsou víceméně ilustrativně použity názvy jednotlivých novodobých misí umístěných v prvním plánu desek, významná bojiště druhé a první světové války na deskách v druhém a třetím plánu. Tato

textace, jak již bylo výše řečeno, je ovšem jenom alternativní a návrh si nedělá ambici tuto specifickou problematiku rozhodovat.

MÍSTO

Umístění památníku v prostoru parku vychází především z jasných požadavků a regulativů uvedených v soutěžních podkladech. Kromě toho však bylo nutné prověřit potenciální místa z hlediska měřítka památníku, které koresponduje s inspiračním zdrojem, tedy s postavami vojáků nesoucích rakev. Reálná scéna je zvětšena zhruba v poměru 3:4, ve snaze podpořit vážnost, pietu a jistou monumentalitu celého památníku. To co nakonec determinovalo umístění památníku, byla jeho velikost, orientace a požadavek na vytvoření prostoru pro konání oficiálních vzpomínkových akcí. Památník je umístěn v severní části parku, na „ploše u letadla“, která je vydlážděná žulovými kostkami. Orientace památníku, jeho směřování, v podstatě navazuje na hranu dlážděné plochy a volně míří k jedné z hlavních pěších komunikací parku. Tato pozice splňuje požadavek na vytvoření shromažďovacího prostoru bez zásadních nároků na změnu stávajícího stavu.

KONSTRUKČNÍ A MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ

Jak již bylo výše uvedeno, samotný artefakt památníku je navržen z povětrnostně odolné (patinující) oceli, známé také pod obchodními názvy Corten, či Atmofix. Vertikální panely (postavy) jsou navrženy z plechů tloušťky 40 mm a horní horizontální hranol (rakev) je svařena z plechů tloušťky 5 mm. Ocelové plechy jsou kotveny přes chemické kotvy do základové desky z pohledového betonu (třída PBS), který je vyztužen sítěmi kari u horní i spodní části desky. Deska tloušťky 400 mm je uložena na šterkovém podsypu v tloušťce cca 250 mm. Písmo hlavního nápisu (na rakvi) je měděné, na vertikálních deskách je ze stejného materiálu jako desky, tedy z patinující oceli. Jednotlivá písmena jsou vyřezána pomocí vodního, nebo laserového paprsku a jsou na památník lepeny speciálním lepidlem. To umožňuje jejich doplňování dle potřeby.